

МУАЛЛИМ ДҶМ °ЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРИ²

Илимий-методикалық журнал

2023

2 /2-сан

Ўзбекистан Республикасы Министрлер Кабинети жанындағы

Жоқарғы Аттестация Комиссиясы Президиумының

25 .10.2007 жыл (№138) қарары менен дизимге алынды

Қарақалпақстан Баспа сөз хәм хабар агентлиги тәрәпинен 2007- жылы 14-февральдан дизимге алынды.

№01-044- санлы гуўалық берилген.

Нөкис

2/2-сан 2023 март-апрель

Шөлкемлестириўшилер:

**Қарақалпақстан Республикасы Халық билимлендириў Министрлиги,
ӨЗПИИИ Қарақалпақстан филиалы**

Редактор:

А. Тилегенов

Редколлегия ағзалары:

Мақсет АЙЫМБЕТОВ	Асқарбай НИЯЗОВ
Нағмет АЙЫМБЕТОВ	Сабит НУРЖАНОВ
Байрамбай ОТЕМУРАТОВ	Уролбой МИРСАНОВ
Ерполат АЛЛАМБЕРГЕНОВ	Нуржан МАТЧАНОВ
Алишер АЛЛАМУРАТОВ	Шукурилло МАРДОНОВ
Дилшодхўжа АЙТБАЕВ	Бахтиёр РАХИМОВ Арзы ПАЗЫЛОВ
Тўлқин АЛЛАЁРОВ	Барлықбай ПРЕНОВ
Умида БАҲАДИРОВА	Қахқор ТУРСУНОВ
Фархад БАБАШЕВ	Нурзода ТОШЕВА
Гүлзода БОЙМУРОДОВА	Тажибай УТЕБАЕВ
Маманазар ДЖУМАЕВ	Амангелди КАМАЛОВ
Асқар ДЖУМАШЕВ	Ризамат ШОДИЕВ
Алишер ЖУМАНОВ	Зафар ЧОРШАНБИЕВ
Гүлнара ЖУМАШЕВА	Дўстназар ХИММАТАЛИЕВ
Мырзамурат ЖУМАМУРАТОВ	Гулрухсор ЭРГАШЕВА
Умида ИБРАГИМОВА	Гавхар ЭЩАНОВА
Меруерт ПАЗЫЛОВА	

МУҒАЛЛИМ ҲЭМ ҮЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРИЎ

МАЗМУНЫ

ТИЛ ҲЭМ ӘДЕБИЯТ

Seytkasimov D. B. Universal kompetenciyalardı jetilistiriwde filolog-studentlerdiń pedagogikalıq iskerligin shólkemlestiriw.....6.....

Aytbaev D. T. Sintaktik polisemiya va qo'shma gaplarda shakliy-mazmuniy nomutanosiblik	14
Kenjayeva M. A., Normurodova N. E. Ona tili fanini o'qitishda tayanch kompetensiyalarni rivojlantirishda ta'lim texnologiyalardan foydalanish	21
Zokirov J. G'. Zamonaviy darsliklar: ona tili ta'limi mazmunini yangilash konsepsiyasi	30
Sa'dullayeva P. A. Ingliz va o'zbek tillarida antroponim komponentlari paremiologik va frazeologik birliklar tadqiqi	36
Narzulloyeva F. N. Structural and semantic analysis of philosophical terms in english and uzbek languages	42
Quvvatova M. X. The lexical filed of women's mind in two languages: uzbek and english	48
Rahimov A. B. Improving the method of communication in english among	
ПЕДАГОГИКА, ПСИХОЛОГИЯ	
Исмайлов А. С. Қарақалпақ халқындағы тыйым сөзлердің тәрбиялық әҳмийети	58
non-philology students	54
Matnazarova K. O. O'qituvchi kasbiy kompetentligini shakllantirish omillari	62
Shixnazarov B. B. Innovatsion o'qitishda truba cholg'usidan foydalanish	67
Madraximov Ya. B. "Ta'lim klasteri" tushunchasining ilmiy-nazariy asoslari	72
Мамаражабов М. Э. Педагогик тадқиқотларда моделлаштириш усули	77
Islamova M. Sh. Kursantlarda "Divergent fikrlash"ni kimyo darslarida rivojlantirish	81
Fayziyeva M. R. Raqamli transformatsiya jarayonida pedagogik mobillikning zaruriyati	86

Xudaybergenova A. Maktab, oila va mahallalarning hamkorligi konsepsiyasining mohiyati 90
Xushnayev O. A. Bo'lajak muhandis-o'qituvchilarni ijodiy loyihalash faoliyatiga tayyorlash

metodikasini takomillashtirish bo'yicha tajriba-sinov ishlari 95

Ortiqova N. A. Ta'lim sohasidagi innovasion jarayonlar rivojlanishining umumiy yo'nalishlari 103

Эшбобоев Д. Э. Таълим соҳасида менежерларни касбий тайёрлаш муаммолари 108

Xushnayev O. A. Bo'lajak muhandis-o'qituvchining ijodiy loyihalash faoliyatiga tayyorgarligining strukturali-mazmunli modeli 114

Omonova M. D. Ta'lim jarayonida tanqidiy fikrlash masalalari 122

Мамажанов И. Г. Инновацион фаолият асосида таълим тизими бошқариш 126

Муродова У. Д. Олий ўқув юрти талабаларига атамаларни ўқитиш назарияси ва амалиёти 136

Qodirov O. M. Yoshlarni mahoratiga qarab kasbga yo'naltirishda ajdodlarimizdan qolgan

amaliy hunarmandchilik sirlarini yetkazib berish 141

Сулаймонова М. Б. Тасвирий санъатни ўқитишда интерфаол таълим методларидан

фойдаланиш 147

Kamolova G. Qadriyatlar nazariyalari asosida o'quvchilarni ma'naviy axloqiy tarbiyalashning

tarixiy tahlili 154

Jumayeva H. M. Talabalar ma'naviyatiga salbiy ta'sir ko'rsatuvchi variativ tahdidlar 159

Baybaeva M. X., Imomov I. A. Ta'limda rahbarlarning boshqaruv faoliyatlarida sog'lom

va ijodiy muhitni takomillashtirishning tashkiliy-me'yoriy asoslari 165

Uteniyazov Z. B. Bo'lajak yosh kadrlarning ijodiy faoliyatini pedagogik jihatdan shakllantirish

va rivojlantirish xususiyatlari 174

Orakbaev Z. Z. Pedagogik tizimda ta'lim rahbarlari va ularning pedagogik xususiyatlari 180 **Alayeva Z. M., Junaydova M. H.** Musiqa to'garaklariga o'quvchilarning qiziqishlarini

oshirib borish omillari 185

ТАСВИРИЙ САНЪАТНИ ЎҚИТИШДА ИНТЕРФАОЛ ТАЪЛИМ МЕТОДЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ

Сулаймонова М. Б.

Бухоро давлат университети Санъатишунослик факультети

Тасвирий ва амалий санъат кафедраси ўқитувчиси

Таянч сўзлар: тасвирий санъат, принцип, модул, инсон, кадрият, дастур, дидактик принциплар, эстетик дид, маданият, тарбия, педагогика, мафкура, миллий ғоя, анъаналар.

Ключевые слова: изобразительное искусство, принцип, модуль, человек, кадры, программа, дидактические принципы, эстетический вкус, культура, образование, педагогика, идеология, национальная идея, традиции.

Key words: fine art, principle, module, person, personnel, program, didactic principles, aesthetic taste, culture, education, pedagogy, ideology, national idea, traditions.

Кириш. Ёшларга таълим-тарбия беришда маданиятимиз, кадриятларимиз, миллий санъатимиз, ота-боболаримиз томонидан яратилган ва бутун жаҳонга машҳур бўлган ажойиб санъат намуналаридан кенг фойдаланишга катта аҳамият берилмоқда. Шу маънода Республикамиз ҳукумати томонидан халқ таълими тизимини тубдан ислоҳ қилиш мақсадида Миллий дастур қабул қилинди. Унда «Ўзбекистон Республикасининг таълим соҳасидаги сиёсатини, умуминсоний кадриятлар, халқнинг тарихий тажрибаси, маданият ва фан борасидаги кўп асрлик анъаналар, жамиятнинг истиқболдаги ривожланишини ҳисобга олган ҳолда юргизилади» дейилган.

Асосий қисм. Таълим тарбия тизимини такомиллаштириш сўзсиз унинг сифати ва самарадорлигини оширишни талаб қилади. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёевнинг 2017 йил 7 февралдаги «Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида»ги фармонида.

Мамлакатимизни келгуси беш йилликда ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегиясида таълим соҳасини ва умумтаълим тарбия тизимини тараққий эттириш борасида ҳам комплекс чора тадбирлар белгиланган. Бу чора тадбирларни амалга ошириш борасида таълим муассасаларида тасвирий санъатни ўқитишда дидактик принциплар модулини ўқитишда интерфаол таълим методлардан фойдалинишни ривожлантириш масалалари

долзарб муаммолардан бири бўлиб ҳисобланади. Ушбу масалаларни бар тараф этиш учун режалаштирилган барча вазифаларни тўла-тўқис амалга ошириш ҳамда ҳаётда самара бериши учун албатта ўқувчиларнинг бадиий ижодий фаолиятини такомиллаштириш ва эстетик дидини шакиллантириш ҳамда юксак маънавитга эга бўлишида, тасвирий санъат дарсларида декоратив натюрморт ишлаш жараёнида ўқувчиларни стилизация кўникмаси руёбга чиқади.

Мамлакатимизда мустақиллик йилларида амалга оширилган ислохотлар тизимида тасвирий санъат соҳасидаги ишлар алоҳида аҳамият касб этди.

Айниқса, ажодлар меросини қайта тиклаш билан боғлиқ бунёдкорлик ишларида тасвирий санъатнинг тарихий анъаналарини ўрганиш ва уларни замонавий технологиялар билан бойитиш бўйича ибратли ишлар олиб борилди. Шунингдек, тасвирий санъатни ўқитишда дидактик принциплар модулини ўқитишда интерфаол таълим методлардан фойдалинишни татбиқ этишнинг ўзига хос хусиятлари борасида ўз навбатида ўқувчиларда бадиий тафаккурнинг шаклланишига олиб келади. Тасвирий санъатнинг бадиий асарларини таҳлил қилиш, уларга баҳо бериш, аҳамиятини тушуниб етишга ўқувчиларнинг қобилиятлилигини белгилаб берувчи муҳим мезондир. Тасвирий санъатни ўқитишда дидактик принциплар модулини ўқитишда интерфаол таълим методлардан фойдалинишида табиий фанлар, шу жумладан тасвирий санъат фани алоҳида ўрин тутаяди. Чунки инсоннинг бутун ҳаётини яхлитликда қамраб олувчи мазкур фан унинг ўзини ҳам ҳар жиҳатдан ривожлана олишига, ўқувчилар тасвир ишлай олишига кенг имкониятлар яратади.

Тасвирий санъатни ўқитишда дидактик принциплар модулини ўқитишда интерфаол таълим методлардан фойдаланишга доир ҳаққоний билимларни талаб этувчи бадиий таълим яъни тасвирий санъат кўпгина фанлар билан ўзаро боғланган. Бироқ улардан фарқли равишда жамият ривожланишини яхлитликда кўриб чиқади, ижтимоий ҳаёт воқеа-ҳодисалари, уларнинг турли томонларини таҳлил этади. Тасвирий санъат тарихи воқеа-ҳодисаларни таҳлил этишда “инсон омили” нуқтаи назарини асос қилиб олади. Шунинг учун ҳам “тарихга тўғри ёндашиш, уни тўғри тушуниб, тўғри тадқиқ этиш учун биз ўзимизни тарихий тақдирга қўшиб юборишимиз, унинг ичида яшашимиз керак. Ана шунда унинг тирикчилигини, яхлитчилигини тушунамиз, бутун кўлами миқёси билан қамраб оламиз, моҳиятини англаб етамиз”

Тасвирий санъатни ўқитишда дидактик принциплар модулини ўқитишда интерфаол таълим методлардан фойдаланишда жумладан

тасвирий санъат фанини ўқитилиши, шунингдек, ўқувчиларда стилизация кўникмасини шакллантиришда узвийлик ва узлуксизнинг йўлга қўйилганлик ҳолатини ўрганиш асосида қуйидаги концептуал асосга эга бўлган муаммоларни ҳал этиш зарур эканлиги ҳақидаги хулосага келинди:

- тасвирий санъатни ўқитишда дидактик принциплар модулини ўқитишда интерфаол таълим методлардан фойдаланишда унинг узвийлигини таъминлаш. Тасвирий санъат фанларни ўқитиш жараёнида маълумотларни тушунарли, қизиқарли, ўқувчи онги ва қалбига чуқур кириб борадиган шакл, метод ва воситаларидан фойдаланиш, ўқув материалларини танлашда индивидуал ёндашувни қўллаш лозим. Тасвирий санъатни ўқитишда дидактик принциплар модулини ўқитишда интерфаол таълим методлардан фойдаланиш жараёни самарали бўлишига хизмат қилади;

- тасвирий санъатни ўқитишда дидактик принциплар модулини ўқитишда интерфаол таълим методлардан фойдаланишда дарс ва дарсдан ташқари машғулотларни ташкил этиш самарадорлигини ошириш. Мазкур жараёнда ўқувчиларнинг кўникмасини ривожлантириш ва шакллантириш технологиясини ишлаб чиқишга алоҳида эҳтиёж мавжуд. Тасвирий санъатни ўқитишда дидактик принциплар модулини ўқитишда интерфаол таълим методлардан фойдаланишнинг самарали йўллари ишлаб чиқишга ҳаракат қилинаётган бўлса, ҳам мазкур жараённи босқичма-босқич амалга ошириш, ҳар босқичда қўлланиладиган таълим шакл, метод ва воситаларини лойиҳалашнинг яхлит тизими яратилиши лозим;

- Тасвирий санъатни ўқитишда дидактик принциплар модулини ўқитишда интерфаол таълим методлардан фойдаланишни кўникмасини ривожлантиришда замонавий ахборот технологияларига асосланадиган лойиҳалар методи интеграцияси натижасида юзага келади.

Замонавий шароитда республикамізда рассомлар томонидан кўплаб бадиий-асарлар яратилдики, улардан ўқувчиларнинг тасвирий санъатни ўқитишда дидактик принциплар модулини ўқитишда интерфаол таълим методлардан фойдаланишда самарали фойдаланиш лозим. Ана шу асосдан келиб чиққан ҳолда, ўқувчиларини тасвирий санъатни ўқитишда дидактик принциплар модулини ўқитишда интерфаол таълим методлардан фойдаланишда бадиий педагогика ва методика имкониятларидан қўллаш йўлларининг ишлаб чиқилиши мақсадга мувофиқдир.

Бугунги кунда бир қатор ривожланган мамлакатларда таълимтарбия жараёнининг самарадорлигини кафолатловчи замонавий педагогик

технологияларни қўллаш борасида катта тажриба асосларини ташкил этувчи методлар интерфаол методлар номи билан юритилмоқда. Интерфаол таълим методлари ҳозирда энг кўп тарқалган ва барча турдаги таълим муассасаларида кенг қўлланаётган методлардан ҳисобланади. Шу билан бирга, интерфаол таълим методларининг турлари кўп бўлиб, таълим-тарбия жараёнининг деярлик ҳамма вазифаларини амалга ошириш мақсадлари учун мослари ҳозирда мавжуд. Амалиётда улардан муайян мақсадлар учун мосларини ажратиб тегишлича қўллаш мумкин. Бу ҳолағ ҳозирда интерфаол таълим методларини маълум мақсадларни амалга ошириш учун тўғри танлаш муаммосини келтириб чиқарган. Бунинг учун дарс жараёни оқилона ташкил қилиниши, таълим берувчи томонидан таълим оловчиларнинг қизиқишики орттириб, уларнинг таълим жараёнида фаоллиги муттасил рағбатлантириб турилиши, ўқув материални кичик-кичик бўлақларга бўлиб, уларнинг мазмунини очишда ақлий ҳужум, кичик гуруҳларда ишлаш, баҳс-мунозара, муаммоли вазият, йуналтирувчи матн, лойиҳа, ролли ўйинлар каби методларни қўллаш ва таълим оловчиларни амалий машқларни мустақил бажаришга ундаш талаб этилади.

Интерфаол метод бирор фаолият ёки муаммони ўзаро мулоқотда, ўзаро баҳс-мунозарада фикрлаш асносида, ҳамжиҳатлик билан ҳал этишдир. Бу усулнинг афзаллиги шундаки, бутун фаолият ўқувчи-талабани мустақил фикрлашга ўргатиб, мустақил ҳаётга тайёрлайди. Ўқитишнинг интерфаол усулларини танлашда таълим мақсади, таълим оловчиларнинг сони ва имкониятлари, ўқув муассасасининг ўқув-моддий шароити, таълимнинг давомийлиги, ўқитувчининг педагогик маҳорати ва бошқалар эътиборга олинади.

“Баҳс мунозара методи. Метод икки ёки ундан ортиқ шахслар томонидан муайян вақт оралиғида ва қатъий қоидаларга мувофиқ ташкил этиладиган оғзаки баҳс бўлиб, ўқувчи (талаба)ларда ўрганилаётган мавзу бўйича эркин, асосли фикрларни билдириш қобилиятларини шакллантиришга хизмат қилади. Ўқув машғулотларида баҳс, мунозарадан фойдаланишда мавзуга доир маълум масалалар ҳал қилинади. Методни қўллашда қуйидаги тартибда иш кўрилади:

- Баҳс мунозара учун танланган мавзу ўқувчи (талаба)ларга олдиндан маълум қилади
- Жараён ўқитувчи (ёки бошловчи) томонидан бошқариб борилади
- Ўқувчи (талаба) лар индивидуал гуруҳ (жуфтлик) номидан баҳс юритиладиган масала бўйича шахсий мунозараларини баён қилинади

- Баҳс масалаларининг моҳияти ва ечими бўйича бир бирига зид фикрлар илгари сурилади
- Ечим бўйича асосий фикр баён этадиган ўқувчи (талаба) ларга 10 дақиқа қўшимча қилиш истагида бўлганларга эса 5 дақиқадан вақт берилади
- Ўқитувчи (бошловчи) баҳс мунозара юзасидан якуний хулоса билдиради

Изоҳ: 1) бир ўқувчи (талаба)га икки марта сўзга чиқишга рухсат этилмайди; 2) Ўқитувчи (бошловчи) ўқувчи (талаба)ларнинг мавзудан четга чиқмасликпарини қатъий назорат қилиб боради, борди-ю, шундай ҳолатлар содир этилса, сўзловчилар бу ҳақида огоҳлантирилади.

“Менга сўз беринг” методи. Метод ўқувчи (талаба)ларда ўрганилаётган мавзу, муҳокама қилинаётган масала ёки тадқиқ этилаётган муаммо бўйича шахсий фикр-мулохазаларини билдириш, фикрларни далиллар билан исботлаш, уларни ҳимоя қилиш, мантиқий хулосаларни илгари суриш кўникмаларини шакллантиришга хизмат қилади. У ўқитувчи ва ўқувчи (талаба)лар ўртасидаги таълимий ҳамкорликни қарор топширишга ёрдам беради. Машғулотларда методни қўллаш орқали ўқувчи (талаба)лар дарснинг ташкилий жиҳатлари, самарадорлиги хусусида ўз фикрларини баён қилиш имкониятига эга бўлади.

Ўқувчи (талаба)лар иштирокида методни қўллаш куйидаги тартибда ташкил этилади:

1. Ўқитувчи ўрганилган мавзу бўйича аниқ муаммони танлайди.
2. Ўқувчи (талаба)ларнинг муаммо юзасидан фикр юриткишлари учун вақт хажми (6 дақиқа) белгиланади.
3. Ўқувчи (талаба)лар муаммо юзасидан мушоҳада юргазади.
4. Белгиланган вақт якунига етгач, ўқувчи (талаба)лар навбатма-навбат муаммонинг ечими хусусидаги фикрларини билдиради.
5. Жамоа Ўқитувчи ёрдамида энг яхши ечимни аниқлайди.
6. Ўқитувчи машғулотни якунлайди.

Интерфаол методлар ўз моҳиятига кўра таълимий ёки тарбиявий мақсадларни амалга оширишда маълум даражада самарадорликка эришишни таъминласа-да, бироқ, уларнинг ҳар бири таълим ёки тарбия жараёнида маҳсулдорликни таъминлаш бўйича турли имкониятларга эга. Шу сабабли ўқитувчи (педагог)лар интерфаол меҳоддарни танлашда ўзганилаётган мавзу, муаммо ёки ҳал қилиниши лозим бўлган масалага эътибор қаратишлари мақсадга мувофиқдир. Қолаверса, интерфаол методларнинг самарадорлиги янада ошади, қачонки, уларни қўллашда

таълим олувчи (ўқувчи, талаба)ларнинг ёш, психологик хусусиятлари, дунёқараш даражаси, ҳаётий тажрибалари инобатга олинса. Бу ўқитувчи (педагог)лардан касбий маҳорат, малака, билимдонлик, сезгирлик ва интуицияга эга бўлишни таъминлайди.

Хулоса. Юқоридаги фикрлардан маълум бўладики, тасвирий санъатни ўқитишда дидактик принциплар модулини ўқитишда интерфаол таълим методлардан фойдаланишнинг назарий ва амалий жиҳатларини тадқиқ этиш ўзида муҳим педагогик муаммони акс эттиради.

Тасвирий санъатни ўқитишда, дидактик принциплар модулини ўқитишда муҳим йўналиши сифатида Шарқ мутафаккирлари Абу Наср Форобий, Абу Райҳон Беруний, Ибн Халдун, Алишер Навоий, Абдулла Авлоний кабилар ҳамда Ғарбнинг Арасту, Сукрот, Демокрит, Афлотун, Гегель сингари олимларининг илмий йўналишлари асосини ташкил этган. Умумий ўрта таълим мактабларида тасвирий санъат дарсларини дидактик принципларсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Фақат амалиёт билан назарияни узвий боғлаган ҳолдагина дарс ва дарсдан ташқари ишларда таълим ва тарбиянинг самарали бўлишига эришиш мумкин. Дидактик принциплар ва уларнинг асосий масалалари Европанинг буюк педогог-олимлари Я.А.Коменский, Ж.Ж.Руссо, И.Г.Песталоццилар томонидан ишлаб чиқилган. Шунингдек, дидактик принципларни ишлаб чиқишга Ф.А.Дистервег ва К.Д.Ушинскийлар ҳам катта ҳисса қўшганлар. Улар томонидан илгари сурилган ғоя ҳозирги замон дидактикасининг асосини ташкил этади. Дидактик принциплар ҳисобланган таълим ва тарбиянинг бирлиги, кўргазмалилик, илмийлик, онглилик фаоллик, мунтазалилик ва кетма-кетлилик, таълим мазмунини болаларнинг кучи ва ёшига мос бўлиши тасвирий санъатни ўқитишда дидактик принциплар модулини ўқитишда интерфаол таълим методлардан фойдалиниш алоҳида аҳамият касб этади. Тасвирий санъатни ўқитиш методикаси ва назариясини тадқиқ этган олимларимиздан Н.Н.Ростовцев, В.С.Кузин, К.Эралин, Р.Ҳасанов, С.Булатовлардир. Олий ва ўрта махсус таълим тизимида тасвирий санъатни ўқитиш методикаси ва назариясини тадқиқ этишда олимларимиздан Б.Бойметов, С.Абдирасилов, Р.Ражабов, Н.Толипов, У.Нуртаевлар томонидан тасвирий санъат дидактик принциплари ишлаб чиқилган. Таълим ва тарбия бирлиги принципи дидактик принципларнинг энг асосийларидан ҳисобланади ва бу тасвирий санъатни ўқитиш жараёнида алоҳида аҳамият касб этади. Маълумки, бугунги кунда таълим-тарбиянинг асосий қисмларидан бири ўқувчиларни миллий истиқлол мафқураси руҳида тарбиялаш ҳисобланади. Ўқувчилар тасвирий санъат асарларини ўрганиш орқали чет эл мамлакатлари халқларининг меҳнати ва меҳнатдаги жасоратлари, анъаналари, одатлари,

турмуш тарзи ҳамда табиати билан ошно бўлади. Тасвирий санъатни ўқитишда дидактик принциплар модулини ўқитишда интерфаол таълим методлардан фойдалинишнинг амалга оширишдаги имкониятлари катта. Бу масала тасвирий санъат дарсларининг барча турлари натурага қараб тасвирлаш, композиция тузиш санъатшунослик асослари машғулотлари мазмунида кўзда тутилган. Тасвирий санъатни ўқитишда дидактик принциплар модулини ўқитишда интерфаол таълим методлардан фойдалиниш учун мафкуравий курашларнинг авж олаётганлиги уларга қарама-қарши тура олиш воситаси сифатида ўсиб келаётган авлодда бадиий таълимни шакллантиришни тақозо этмоқда. Ана шундай долзарбликдан келиб чиққан ҳолда, ушбу интерфаол таълим методларини тасвирий санъатни ўқитишга жорий этилиши, келажак авлод тарбиясида муҳим ўрин тутади.

Адабиётлар:

1. Abdirasilov S., Tolipov N. Tasviriy san'at o'qitish metodikasi. O'quv qo'llanma. T.: Aloqachi, 2007 yil. — 110 bet.
2. Abdirasilov S. Tasviriy san'at o'qitish metodikasi. Darslik. T.: Fan va texnologiya nashriyoti: 2012230 bet.
3. Hasanov R. Maktabda tasviriy san'atni o'qitish metodikasi. Darslik.-T.: Fan, 2004
4. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, kat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik - har bir rahbar faolivatining kundalik qoidasi bulishi kerak. Uzbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga bagishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. II Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11.
5. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олийжаноб халқимиз билан бирга кураимиз. Тошкент, “Ўзбекистон”, 2017 йил, 488 бет.
6. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш - юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. Тошкент, “Ўзбекистон”, 2017 йил, 48 бет.
7. Фарберман Б.Л. Илғор педагогик технологиялар. -Т.: Фан, 2000.
8. Фарберман Б.Л., Мусина Р.Г. Жумабоева Ф.Р. Олий ўқув юртларида ўқитишнинг замонавий усуллари. -Т.: 2002
9. Ходиев Баходир Юнусович, Голиш Людмила Владимировна. Мустақил ўқув фаолиятини ташкил этиш усул ва воситалари. Ўқув-услубий қўлланма - Т.: ГДИУ, 2010. - 97 б 20. Йулдошев Ж., Хасанов С. Педагогик технологиялар. Ўқув қўлланма.- Т.: “Иқтисод-молия”, 2009, 608 б.

РЕЗЮМЕ

Ушбу мақолада талабаларнинг тасвирий санъат фани ўқитишда бўлган қизиқишлари дидактик принциплар ва амалий машғулотларида интерфаол усул ёрдамида олиб бориш ҳақида маълумот берилган. Бунда замонавий усуллар орқали жорий этиш ҳақида баён этилган.

РЕЗЮМЕ

В данной статье представлена информация о дидактических принципах и интерактивном методе в практическом воспитании интереса учащихся к обучению изобразительному искусству. В нем описывается реализация с помощью современных методов.

SUMMARY

This article provides information about the didactic principles and the interactive method in the practical education of students' interest in teaching fine arts. It describes implementation using modern methods.

ISSN 2181-7138

Т. Н. Қары Ниязий атындағы Өзбекстан педагогикалық
илим-изертлеу институтының Ж. Орынбаев атындағы Қарақалпақстан филиалы

**«МУҒАЛЛИМ ҲӘМ ҮЗЛИКСИЗ
БИЛИМЛЕНДИРИЎ»**

№ 2 / 2

Нөкис — 2023

Басып шығыуға жууапкер:

А. Тилегенов

Баспаға таярлаган:

А. Тилегенов, Р. Утепов

Компьютерде таярлаган: *П. Реймбаев*

Мәнзил: Нөкис қаласы, Ерназар Алакөз көшесі №54

Тел.: 224-23-00 e-mail:

***uzniipnkkf@mail.uz, mugallim-
pednauk@mail.uz www.mugallim-uzliksiz-
bilim.uz***

Журналға келген мақалаларға жууап қайтарылмайды, журналда жәрияланған мақалалардан алынған үзіндилер «Мугаллим ҳәм үзликсиз билимлендириу» журналынан алынды, деп көрсетилиуи шәрт. Журналға 5-6 бет көлеминдеги материаллар еки интервалда TIMES NEW ROMAN шрифтинде электрон версиясы менен бирге қабыл етиледи. Мақалада келтирилген мағлыұматларға автор жууапкер.

Оригинал-макеттен басыуға рухсат етилди 14.04.2023. Форматы 70x100¹/₈ «Таймс»
гарнитурасында офсет усылында басылды.

Шәртли б.т. 29,5 . Нашр. т. Нусқасы _____ Буйыртпа №